

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

İlköğretim ve eğitim kanununun bütün hükümlerini buraya alıp teker teker açıklama imkânımız yoktur. Bu nedenle sadece önemli bulduğumuz bazı maddeleri aktarmakla yetineceğiz.

Madde 1 — İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin millî gayelere uygun olarak bedenî, zihnî ve ahlâkî gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir.

Madde 2 — İlköğretim, ilköğrenim kurumlarında verilir; öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi Devlet okullarında parasızdır.

Madde 3 — Mecburî ilköğrenim çağı, çocuğun altı yaşını bitirdiği yılın eylül ayında başlar, 14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği öğretim yılı sonunda biter.

Madde 4 — Türk vatandaşı kız ve erkek çocuklar ilköğrenimlerini resmî veya özel Türk ilkokullarında yapmakla mükelleftir.

Madde 21 — İlkokullara müdür olabilmek için en az iki yıl başarı ile öğretmenlik veya bir yıl müdür yardımcılığı yapmış olmak şarttır.

Madde 22 — İlköğretim müdürlüklerine :

- a) En az üç yıl başarı ile ilkokul müdürlüğü veya müdür yardımcılığı yapmış olanlardan,
- b) En az beş yıl başarı ile ilkokul öğretmenliği yapmış olanlardan.

Millî eğitim müdürlüğünce gösterilecek üç aday arasından,

- c) İlköğretim müfettişlerinden, Millî Eğitim Bakanlığınca uygun görülenler atanır.

Madde 23 — İlköğretim müfettişleri :

- a) Asil ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra, eğitim ens-

titülerini veya yabancı memleketlerdeki bu enstitülere denk okulları bitirenlerden;

b) İlkokullarda, en az 8 yıl öğretmenlik veyahut en az iki yılı ilköğretim veya ilkokul müdürlüklerinde, ilkokul müdür yardımcılığında geçmiş olmak şartıyla en az 6 yıl öğretmenlik yapmış olanlardan Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilecek esaslara göre bu görevlerde başarı ve müfettişlik için gerekli nitelik ve yeterlikleri bulunduğu saptanmış bulunan ve açılacak kurslarda başarı gösteren ilkokul öğretmenlerinden Bakanlıkça atanırlar.

İlköğretim müfettişliğinde başarı sağlayamadıkları usulü veçhiyle tesbit edilenlerle hastalık ve başka sebeplerle bu görevi yapamıyacak durumda olanlar öğrenim derecelerine uygun okul öğretmenliklerine almakta oldukları aylıkla atanırlar.

İlköğretim müfettişlikleri yönetmeliğine göre, bölgelerin-deki özel ve resmî ilköğretim kurumları ile bütün dersane ve kursları ve yetişkinler eğitimi kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetim işlerini ve çocuk kitaplıklarını teftiş ve murakabe etmek; bu kurumlarda çalışan öğretmenleri yetiştirmek, öğrenci devamını takip ve devamsızlığı önleyici tedbirler alınıp alınma" dıgızn kontrol etmek, özel eğitim ve öğretime muhtaç çocuklar-la ilgili kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasını denetlemek, mahallî ilköğretim kurullarının faaliyetlerinde bu kurullarla iş birliği yapmak, köy, bucak merkezi ve ilçe öğretim kurulları toplantılarına katılmak gerektikçe ilköğretim kurullarının kararlarına karşı üst kurula ve millî eğitim müdürlüğüne itirazla-nnı bildirmek, bölgenin ilköğretim ihtiyaçlarını tesbit ederek ilgili kurullara ve Millî Eğitim Müdürlüğüne bildirmek, bölge-lerine giren köylerde yeniden yapılacak okul binalarının yerle-rinin seçiminde, teknik elemanlar ve başka ilgililerle iş birliği yapmak ve okul yapımı ile alâkalanmakla mükelleftirler.

Madde 41 — İlkokulların yıllık eylemli öğretim süresi, köy-lerde 170 şehir ve kasabalarda 200 günden aşağı olamaz. Sınav-lar bu sürenin dışında kalır.

Yansı resmî tatillere rastlayan günler de tam gün sayılır.

Öğretim o yerin tabîî, ekonomik ve sosyal özelliklerine göre sürekli veya aralıklı olabilir.

Madde 42 — İlkokulların açılma, kapanma ve öğretime ara verme zamanları bir önceki öğretim yılının mart ayı içinde ilköğretim kurullarında kararlaştırılarak ilgililere bildirir. Olağanüstü sebeplerle bu tarihlerde yapılacak değişiklikler de gecikmeksizin ilgililere duyurulur.

Madde 43 — İlkokulların yaz tatili, sınavların bitimi tarihinden yeni öğretim yılının başına kadar sürer.

a) Öğretmenler, yaz tatili içinde aralıksız iki ay izinlidirler.

Ancak, bu iki aylık izin sürelerine dokunulmadan kalan tatil zamanlarında yönetmeliğinde saptanacak meslekle ilgili çalışmalara katılmakla yükümlüdürler.

b) Tek öğretmenli okullarda görevli öğretmenlerin yaz tatili izinleri, bölge ilköğretim müfettişlikleriyle, ilköğretim müdürü tarafından okul ve kurumların korunması da gözönünde tutularak ayarlanır.

c) Okul müdürleriyle müdür yardımcıları tatil aylarında okul işlerini ayarlamak ve düzenlemek şartı ile, sıra ile izinlerini kullanırlar.

Madde 44 — Öğretmenler kanunla kendilerine verilen işlerden başka meslek dışı herhangi bir görevle yükümlü tutulamazlar.

Madda 45 — a) Millî eğitim müdürleri, ilköğretimin bütün görevlilerine,

b) İlköğretim müdürleri, okul müdürleriyle öğretmenlere,

Zarurî ve âcil durumlarda yılda üç defayı aşmamak üzere iki güne kadar;

c) Okul müdürleri de öğretmenlere aynı şartlar altında birer gün izin vermeye yetkilidirler.

Ancak bütün bu izinlerin bir ders yılı içindeki toplamı bir haftayı geçemez.

Madde 48 — Her yıl derslere başlamadan en az 15 gün önce, muhtarlar okul müdürleriyle iş birliği yaparak köy ve mahallelerindeki mecburî öğrenim çağında bulunan çocukların künyelerini gösterir üç nüsha çizelge hazırlayıp birer nüshasını

okul idarecilerine ve ilköğretim müdürlüğüne verir. Diğer nüshasını yanlarında saklarlar. Çocuklarını zamanında okula yazdırmalarını, veli veya aile başkanlarına bildirir ve ilân ederler.

Mecburi öğrenim çağında olup da belirli zaman içerisinde okula yazdırılmayan çocukları, okul müdürleri kendiliklerinden okula kaydeder ve devam ettirilmesini veli yahut vasi veya aile başkanlarına bildirirler. Bu gibi çocuklar yine de okula gelmezlerse; haklarında devamsız öğrenciler gibi işlem yapılır.

Madde 50 — Birleştirilmiş sınıflar da dahil olmak üzere bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 40 dan fazla olamaz.

Madde 87 — İlkokul öğretmenlerinin oturumları için yapılmış ve yapılacak konutlardan köylerde olanlar, öğretmenlere parasız olarak tahsis olunur ve başka iş için kullanılamaz.

Şehir ve kasaba okulları içinde veya civarında öğretmen ve müdürlerin oturumları için yapılmış olan konutlar, aynı okulda görevli öğretmen ve müdürlerden başkasına verilemez. Bunun haricinde, okul binalarının tamamı, bir kısmı veya müstemlatı konut olarak kullanılamaz.

Şehir ve kasabalardaki konutlara ait kira bedelleri il daimi komisyonlarınca kararlaştırılır.

Geçici Madde 2 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 15 yıl müddetle (15 inci maddede yazılı şartları haiz öğretmen bulunmadığı takdirde) en az ortaokul ve muadili okullar mezunlarından, 18 yaşını tamamlamış olanlardan açılacak kurslarda başarı gösterenler öğrenim durumlarına göre, kadro karşılığı ücretle muvakkat öğretmen tayin edilebilirler.

Muvakkat öğretmenlere tatil aylarında da ücretleri ödenir. Muvakkat öğretmenlikte geçen hizmet müktesep hak sayılmaz. Ancak, bunlardan en az iki yıl başarı ile çalışmış olanlardan, öğretmen okulu bitirme imtihanını verenler asil öğretmenliğe geçirilirler. Bu gibilerin muvakkat öğretmenlikte geçirdikleri müddetler ilk terfilerinde nazara alınır.

Geçici Madde 3 — Millî Eğitim Bakanlığı bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 10 yıl içinde mecburi öğrenim çağında bulunan öğrencileri tamamen okula kavuşturmak için gerekli öğretmenleri yetiştirmek ve 79 uncu maddede gösterilen esaslar dahilinde ilköğrenim kurumlarını ve tesislerini hazırlamak ve bununla ilgili plânların zamanında uygulanmasını sağlamakla yükümlüdür.